

Kısaca Konu Başlıkları gizle

1 Bilim Olarak Psikolojinin Amaçları

1.1 a. İnsan davranışlarının anlaşılması ve açıklanması

1.2 b. İnsan davranışlarının tanımlanması

1.3 c. İnsan davranışlarının tahmin edilmesi

1.4 ç. İnsan davranışlarının kontrol altına alınması

2 Psikolojide Ölçütler

2.1 a. Gözlenebilirlik

2.2 b. Ölçülebilirlik

Bilim Olarak Psikolojinin Amaçları

Bilimin amaçları arasında olay ve olguları **anlama**, açıklama, tanımlama, tahmin etme ve kontrol altına alma yer alır. Psikoloji biliminin amacı da insan davranışlarının anlaşılması, açıklanması, tanımlanması, tahmin edilmesi ve kontrol altına alınmasıdır.

Ayrıca psikolojinin amaçlarından birisi de insanın kendisini tanıması ve gerçek özelliklerini keşfederek kendini gerçekleştirmesine katkıda bulunmaktır.

a. İnsan davranışlarının anlaşılması ve açıklanması

İnsanın davranışlarını anlamak, davranışların altında yatan sebepleri bilmektir. Bilinir kılınan bu sebeplerin sebep-sonuç ilişkisi içerisinde değerlendirilmesi gerekir.

Değerlendirilen davranışların anlaşılabilirdiği benzeri açıklanabilir olduğu söylenebilir.

Örneğin insanda bedensel ve psikolojik bozukluklar görülebilir. İnsanın yaşadığı çevre koşullarında uzun süre **stres** ve gerginlik oluşturacak faktörlerin bulunması onun beden ve psikolojisi üzerinde olumsuz etki yapar ve bu durum bozukluk olarak adlandırılır. Genelde hasta olan insanların davranışlarının altında yatan sebep stres faktörüdür.

b. İnsan davranışlarının tanımlanması

Davranış, psikolojinin temel kavramıdır. Bu kavram içerisine giren tüm konuları psikoloji bilimi tanımlamak ister. Yetenek, **kişilik**, zekâ, **öğrenme** ve **duygular** çeşitli davranışları meydana getiren temel kavramlar arasında yer alır. “**Zekâ nedir? Kişilik nedir? Yetenek nedir?**” vb. sorulara verilen cevaplar bu kavramların tanımlanmasıdır.

c. İnsan davranışlarının tahmin edilmesi

Psikoloji bilimi yaptığı bilimsel araştırma ve gözlemlerle elde ettiği bilgilerden hareketle davranışların altında yatan nedenleri tespit eder. Bu nedenlerin bilinmesi benzer davranışların tahmin edilmesini de sağlar.

Örneğin sabah kahvaltı yapmadan okula gelen öğrencinin dikkatini toplayıp dersi dinlemesi kolay olmayacağı benzeri verimli de olmayacaktır. Öyleyse kahvaltı yapmadan okula gelen Ayşe'nin de dersi dinlemesi ve verimli olması beklenemez.

ç. İnsan davranışlarının kontrol altına alınması

Psikoloji biliminin insan davranışlarını önceden tahmin edebilmesi; istenen davranışın yapılmasını, istenmeyen davranışın yapılmaması için davranışları meydana getiren şartları kontrol etmeyi sağlar. Örneğin bireyin zekâ ve beden gelişimini sağlayan dengeli ve yeterli beslenme, temiz bir doğal çevre ile mümkün olur. Bu koşulların sağlandığı ortamda yetiştirilen bireylerin beden ve zekâ gelişimi de istenen düzeyde olacaktır.

Psikolojide Ölçütler

Psikolojinin kullandığı bilimsel ölçütler öteki bilimlerin kullandığı ölçütlerle benzerlik göstermesine rağmen kendine özgü nitelikler taşır. Gözleme dayalı bilgiler üretmek, bundan hareketle sonuçlara varmak her bilim dalının temel niteliklerindedir.

a. Gözlenebilirlik

Psikoloji bilimi de gözlem yapar, değerlendirir ve sonuçlara varır. İnsan davranışları gözleme uygun olmakla beraber bütün davranışlarımızı doğrudan gözlemek mümkün olmayabilir. Bu nedenle dolaylı gözlem yoluyla gözlenebilir olan davranışlarımız, ölçülebildiği sürece bilimsel kabul edilir.

İnsanlar duygusal yönü olan varlıklardır. Haz, korku, öfke, sevinç vb. davranışlar doğrudan gözlenebilir olanlardır. Buna karşılık acıma, kin gütmeye, kıskanma, öykünme vb. ise doğrudan gözlenemeyen oldukları için psikolojinin konuları arasında yer almazlar.

b. Ölçülebilirlik

Davranışlar ölçülebilir oldukları sürece bilimsel olarak **psikolojinin konusu** içerisinde yer

alır. Test ve anketler psikolojinin konusuna giren davranışları ölçme teknikleridir. Örneğin beşli Likert ölçeği ile herhangi bir konudaki ilgi, tutum ve tavırlarımızı ölçebiliriz.

Psikoloji Bilimini Tanıyalım - Psikolojinin Ölçütleri Ve Amaçları

Kaynak:12.Sınıf Psikoloji Ders Kitabı (PDF)

Psikoloji Bilimi Ders Notları